

Mevrouw Bijleveld-Schouten (CDA).

zegt dat het individueel is en dat er een baan en kinderopvang moeten zijn omdat de plicht anders komt te vervallen, kunnen wij daar tegenover stellen dat de baan er niet zou kunnen zijn, maar ook de kinderopvang kan er bijvoorbeeld niet zijn, want het duurt ongeveer anderhalf jaar voordat men daartoe overgaat. Welke directe richtlijnen zijn er dus geweest zodat een alleenstaande moeder met kleine kinderen toch een individuele afweging kan maken: zorg ik of werk ik?

Minister **Melkert**: Die richtlijnen moeten op lokaal niveau door de gemeenten zelf worden gemaakt. Daar hebben mevrouw Sipkes en haar fractie zelf mee ingestemd. Het lijkt mij ook juist om het op die manier te doen. Ik geloof niet dat het enig doel zou dienen om vanuit Den Haag heel fijnmazig weer allerlei regels uit te vaardigen en te zeggen hoe het precies moet worden gedaan. Wat werk en zorgtaken betreft: dat wordt natuurlijk voorafgegaan door de plicht om voor je eigen inkomen te zorgen. Als je dat niet kunt, is er de bijstand, maar voorop staat de plicht om voor je eigen inkomen te zorgen.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Gezien de onduidelijkheid die kennelijk hier, in deze zaal, maar misschien ook in het land aanwezig is over de vraag wat voor soort argumenten een rol kunnen spelen bij de individuele beoordeling voor het goed kunnen zorgen voor kinderen, vraag ik de minister of het niet nuttig zou zijn om bij circulaire aan de gemeenten te doen blijken welke argumenten in ieder geval mee kunnen spelen bij de beoordeling of tot een sollicitatieplicht moet worden overgegaan of niet. Dat zou misschien nog een idee zijn; geen richtlijn, maar een soort "denk daaraan en daaraan bij de beoordeling".

Minister **Melkert**: Ik begrijp op zich de zorg van mevrouw Scheltema, die er ook in gelegen is dat de wetgever $\pm$ dat geldt voor de Kamer en ook voor de regering $\pm$ wil zien hoe de nieuwe bepalingen verder invulling krijgen in het kader van de nieuwe bijstandswet. Dat geldt overigens niet alleen voor deze bepaling, maar ook breder. Ik wil niet graag insteken op de gedachte van een circulaire, omdat een van de gevoelens bij de totstandkoming van de nieuwe bijstandswet erin was gelegen om

het aantal circulaire richting de gemeenten te beperken. Ik heb tot nu toe geprobeerd om mij daar vrij consequent aan te houden. Ik ben er echter wel voor in $\pm$ dat zeg ik mevrouw Scheltema ook graag toe $\pm$ om in de loop van volgend jaar, wanneer de eerste ervaringen met de implementatie van de bijstandswet in het algemeen, maar zeker ook specifiek op dit punt bekend zijn, daar nog eens een beeld van te geven en de Kamer daarover te informeren. Als het nodig is, zal daarover natuurlijk nader met de Kamer van gedachten worden gewisseld. Wij blijven immers natuurlijk onder alle omstandigheden meester van onze eigen keuze die wij hebben gemaakt in de bijstandswet om dit belangrijke onderdeel te decentraliseren, maar niet vanuit de gedachte "laat maar waaien". Wij willen natuurlijk kijken of daar verstandig mee wordt omgegaan. Ik heb het vertrouwen dat gemeenten dat zullen doen, maar ik vind het volkomen vanzelfsprekend dat wij na verloop van tijd daar nog eens een gedachtenwisseling over voeren op grond van verzamelde feiten.

Vragen van het lid Bijleveld-Schouten aan de minister van Justitie, over **haar uitspraken over de sollicitatieplicht voor bijstandsmoeders**.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! In tegenstelling tot de vorige vragensteller hadden wij iets meer belangstelling voor de antwoorden van de minister van Justitie, want ook ons waren de uitspraken van minister Sorgdrager bij de bestuurdersvereniging van D66 over het te ver doorschieten van de nieuwe Algemene bijstandswet opgevallen. Wij hebben daar een drietal zeer korte vragen over.

Heeft de minister bezwaar gemaakt tegen de bijstandswet die per 1 januari 1996 ingaat en onder dit kabinet tot stand gekomen is en volgens ons op 15 april van dit jaar door haar mede is ondertekend?

Wat bedoelde de minister te zeggen?

Ik neem aan dat de minister haar uitspraken niet voor niets heeft gedaan, en daarom rest ons nog een vraag: wat gaat de minister doen om de daad bij het woord te voegen met

De heer Cherribi (VVD).

gediscussieerd, zo meldt zij. Blijkbaar heeft zij geen bezwaar aangetekend. Voor de bestuurdersvereniging heeft zij dan dus alleen haar achternaam eer aangedaan.

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! Ik heb mij gericht tot de bestuurdersvereniging. Het gaat daarbij om mensen die voor een heel groot deel bij gemeenten hun werk doen. De wethouders en raadsleden zijn de mensen die uiteindelijk belast zijn met de uitvoering van deze wet. Dat lijkt mij dus het goede adres om een signaal aan te richten.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Omdat iedereen ontkent te hebben gelachen, is het natuurlijk een cruciale vraag wie gelachen heeft. Maar goed. U zult wel hebben geconstateerd dat er tussen het CDA en de VVD een wedstrijd in het elkaar passeren aan de gang is. De heer Bolkestein heeft een tijdje geleden gezegd dat er ook iets van christelijke waarden moet worden opgenomen in het VVD-verkiezingsprogramma. Dat was natuurlijk 1-0 voor de VVD tegen het CDA. Daarop kwam de heer Heerma natuurlijk met een minister voor familiezaken: 1-1. Tot mijn grote

verbazing komt de heer Bolkestein daarop terug met de repliek: kinderen zijn het best gebaat bij hun ouders.

Mijn vraag aan de heer Heerma is: vindt hij de beweging van de heer Bolkestein een opportunistische passeerbeweging om het CDA klem te zetten?

Mijn vraag aan de heer Bolkestein is: vindt hij dat het CDA in dezen opportunistisch bezig is?

De heer **Heerma** (CDA): Voorzitter! Het is te vroeg om die vraag in finale zin te beantwoorden. Dat zal de toekomst leren. Ik heb hetzelfde antwoord als zoëven aan de heer Marijnissen: als je politieke doeleinden nastreeft, heb je meerderheden nodig. In die zin zeg ik ook tegen de heer Bolkestein: join the family.

De heer **Bolkestein** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik vind dat het CDA met een belangrijk punt is gekomen. De opmerking die ik zelf kort daarna heb gemaakt, was bedoeld om het CDA deze mening mee te geven. Ik ben het niet eens met het voorstel van het CDA voor een minister voor familiezaken of iets dat daarop lijkt, omdat ik niet inzie hoe dat precies vorm zou moeten krijgen en wat die

minister dan zou moeten doen. Nadere voorstellen van het CDA wacht ik met belangstelling af. Dat neemt niet weg dat het onderwerp als zodanig volstrekt op zijn plaats is op de agenda van deze Kamer. Wat dat betreft, heb ik het CDA willen ondersteunen, ook al heeft een van de collega's van de heer Heerma gemeend daar enigszins laatdunkend op te moeten reageren. Ik neem dat gewoon in de normale loop der dingen mee.

Vragen van het lid Cherribi aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de heer Nuis over **de tentatieve werelderfgoedlijst van de UNESCO**.

De heer **Cherribi** (VVD): Voorzitter! Uit kranteberichten blijkt dat de staatssecretaris van Cultuur zojuist een tiental stedelijke en landschappelijke monumenten heeft voorgedragen voor de werelderfgoedlijst van de UNESCO. Daarop bevinden zich respectabele internationale monumenten, waaronder de Borobudur in Indonesië en de Notre Dame de Paris. Er staan nog geen Nederlandse landschappen op.

Met stijgende verbazing heeft de VVD-fractie kennis genomen van de Nederlandse voordracht, vooral toen bleek dat de staatssecretaris onder meer de hele Noordoostpolder en de Amsterdamse grachtengordel heeft voorgedragen voor een plaats op de werelderfgoedlijst. Ik heb hierover twee vragen.

1. Kloppen deze berichten?
2. Op basis van welke maatstaven is de staatssecretaris tot de voordracht van deze monumenten gekomen?

Staatssecretaris **Nuis**: Voorzitter! Het antwoord op de eerste vraag is "neen". In deze zin kloppen de berichten niet. Er is door mij onlangs één object voorgedragen, genomineerd, voor plaatsing op de zogenaamde UNESCO-werelderfgoedlijst. Dat ene project was de zogenaamde Stelling van Amsterdam. Die stelling, van fort en waterwerken, is zorgvuldig onderzocht. Er is ook zorgvuldig met alle betrokken overheden overlegd. Daaruit is die nominatie voortgeko-